

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๘/๒๕๔๒

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๒

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งคำร้องของผู้ร้องซึ่งมี นายสิทธิชัย กิตติธเนศวร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก และคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๕๕ คน เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายกซึ่งเป็นผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงหรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม เอกสารที่เกี่ยวข้อง คำชี้แจง และความเห็นของผู้ร้อง ได้ความว่า ผู้ถูกร้องได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ครั้งที่ ๑ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ ครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยใช้หลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งว่าจบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม เพราะผู้ถูกร้องมีบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในการสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๖ ต่อมานายสุทิน ใจจิต ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก พรรคกิจสังคม ได้ทำหนังสือคัดค้านคุณสมบัติของผู้ถูกร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกว่าวุฒิปริญญาตรีของผู้ถูกร้องน่าจะเป็นโมฆะ เพราะผู้ถูกร้องได้นำเอาวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ จากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจเป็นหลักฐานที่มีปัญหามาเทียบโอนหน่วยกิตและเรียนต่อในมหาวิทยาลัยศรีปทุมจนสำเร็จปริญญาตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนแจ้งว่าโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจได้เลิกกิจการเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๗ และได้ส่งหลักฐานไปเก็บไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แต่ไม่มีชื่อผู้ถูกร้องในหลักฐานของโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ทั้งในปีการศึกษา ๒๕๓๓ และ ๒๕๓๔ องค์การค้ำของครุสภาได้ตรวจสอบการจัดขายใบ รบ. ปวท. เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ชุดที่ ๑๕๕๔ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับใบ รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ ได้ความว่าองค์การค้ำของครุสภาขายให้กับ

โรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค ไม่ใช่โรงเรียนเทคนิคมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ ได้แจ้งผลการตรวจสอบต่อปลัดทบวงมหาวิทยาลัยว่ากระทรวงศึกษาธิการมีความเห็นว่า รม. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช.^๑ ๐๑๒๕๓๐ ที่ผู้ถูกร้องนำไปสมัครขอเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม น่าจะเป็น เอกสารปลอม การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องทั้ง ๒ ครั้ง ไม่น่าจะ กระทำได้และเมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๖ แล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเพราะไม่จบปริญญาตรี และจะนำข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับไม่ได้ เพราะการอ้างสิทธิการเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำได้เนื่องจากผู้ถูกร้อง ได้นำวุฒิการศึกษาที่เป็นโหมะมาเป็นหลักฐานในการรับสมัครเลือกตั้ง

ผู้ถูกร้องยังถูก นายสุทิน ใจจิต ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ร้องคัดค้านการสมัครรับเลือกตั้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกและร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อศาลจังหวัด นครนายก ตามคดีหมายเลขดำที่ ๖๕๒/๒๕๓๕ คดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล

ผู้ร้องเห็นว่าที่ผู้ถูกร้องชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าสำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียน ดรุณราชบุรีแล้วเรียนต่อที่โรงเรียนวัดวังกระโจม จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ จากนั้นจึงไปเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่โรงเรียนนาครส่ำสงเคราะห์ประมาณ ๑ ปีนั้น ไม่เป็นความจริงเพราะผู้ถูกร้อง เกิดปี พ.ศ. ๒๔๘๖ มีอายุ ๓๐ ปี จะไปเข้าเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ไม่ได้เพราะอายุเกินเกณฑ์การศึกษา และได้ตรวจแล้วไม่มีชื่อผู้ถูกร้องเข้าเรียนด้วย ผู้ถูกร้องชี้แจงด้วยว่าหลังจากเข้าเรียนที่โรงเรียนนาครส่ำ สงเคราะห์แล้วได้ไปเรียนต่อที่โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่วิจิตรการนิมิตรในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๓๐ ก็เป็นการกล่าวลอยๆ ไม่มีหลักฐาน จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องไม่มีวุฒิการศึกษาทั้ง ๓ ระดับ ทำให้วุฒิปริญญาของ มหาวิทยาลัยศรีปทุมเป็นโหมะ ไม่ได้รับการยกเว้นตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ ผู้ถูกร้องจึงไม่ใช่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ จึงขอให้ศาล รัฐธรรมนูญวินิจฉัยเพิ่มเติมรวม ๓ ประเด็น คือ

๑. วินิจฉัยว่าสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่เกิดจากการเลือกตั้ง ใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) และมาตรา ๑๒๐ (๔) ประกอบกับ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๖ นั้น จะสิ้นสุดหรือไม่ พร้อมต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘๖ ของพระราชบัญญัติ การเลือกตั้ง ฯ ดังกล่าวหรือไม่

๒. วินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๘ (๔) มาตรา ๑๐๗ (๓) และบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ พร้อมทั้งต้องรับผิดชอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ หรือไม่

๓. ผู้ถูกร้องจะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) โดยอ้างการเคยดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้ได้หรือไม่

ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจง มีเอกสารประกอบคำชี้แจงและชี้แจงด้วยวาจารวมตลอดทั้งความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยอ้างข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง สรุปได้ว่า ในประเด็นข้อกฎหมายนั้นผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องดังกล่าว เนื่องจากเป็นการยื่นคำร้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๑๐๗ (๓) ซึ่งบทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๕ ได้กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดไว้ ๓ กรณี คือ เมื่อครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อมีการยุบสภา หรือเมื่อสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน ตามมาตรา ๓๒๓ แต่บทบัญญัติที่ผู้ร้องอ้างอิงในการยื่นคำร้องนี้ มิได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขทั้ง ๓ ประการ สำหรับในประเด็นข้อเท็จจริงนั้น ยืนยันว่าจบการศึกษาจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ และชั้นมัธยมศึกษาถูกต้อง ทั้งได้จบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์ บริหารธุรกิจเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ และทางโรงเรียนได้ออกหลักฐาน รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สข^๑ ๐๑๒๔๓๐ ให้โดยผู้ถูกร้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการออกหลักฐานดังกล่าวแต่อย่างใด ผู้ถูกร้องได้นำไปแสดงและศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม คณะนิติศาสตร์ จนสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาตรีเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ และได้นำหลักฐานการศึกษาปริญญาตรีดังกล่าวไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนได้รับการเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกร้องได้อ้างคำให้การพยานบุคคลที่ให้การต่อพนักงานสอบสวนในคดีที่ จำสิบเอก วีระพงษ์ เขมะเพ็ชร ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีผู้ถูกร้อง โดยกล่าวหาว่าผู้ถูกร้อง สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้แล้วว่าตนเองไม่มีสิทธิสมัคร และใช้เอกสารปลอม ซึ่งคำให้การพยานบุคคลในชั้นสอบสวนเหล่านั้นยืนยันว่าผู้ถูกร้องเคยเรียนที่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องยังชี้แจงว่าในปัจจุบันปริญญาบัตรของผู้ถูกร้องยังเป็นปริญญาบัตรที่ถูกต้อง ส่วนผลการตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามคำร้องนั้น เป็นการตรวจสอบของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในช่วงที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีซึ่งเป็นสมาชิกพรรคชาติไทย พรรคเดียวกับผู้ร้องอีกด้วย หากกระทรวงศึกษาธิการตรวจสอบพบว่า รบ. ปวท. ของผู้ถูกร้องปลอมก็ต้องดำเนินคดีไปแล้ว แต่จนถึงขณะนี้ไม่ปรากฏว่ากระทรวงศึกษาธิการได้แจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีผู้ถูกร้องแต่อย่างใด

เกี่ยวกับกรณีนี้เมื่อครั้งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายกก็มีผู้คัดค้านการสมัครของผู้ถูกร้องว่าไม่มีสิทธิ แต่เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการรับสมัครมีความเห็นว่าผู้ถูกร้องมีสิทธิสมัครได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้ประกาศว่าผู้ถูกร้องมีคุณสมบัติและมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องได้รับเลือกเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตลอดมา

นอกจากนี้คณะกรรมการสอบสวนได้ทำการสอบสวนคดีในข้อหาว่าปลอมเอกสาร ใช้เอกสารปลอม และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีสิทธิ และได้สรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการจังหวัดนครนายกโดยมีความเห็นว่าเห็นควรสั่งไม่ฟ้องตามข้อหาดังกล่าว พนักงานอัยการจังหวัดนครนายกได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกร้องตามข้อกล่าวหาแล้วด้วย ในการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนได้มีพยานหลายปากให้การว่าเคยเรียนกับผู้ถูกร้องที่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจและบางปากว่าเห็นผู้ถูกร้องไปเรียนที่โรงเรียนดังกล่าว และมีพยานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนที่ยืนยันว่าผู้ถูกร้องจบการศึกษาระดับ ปวท. ได้รับใบ รบ. ปวท. ไปโดยถูกต้องด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญได้ขอเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานของทางราชการและเอกชนหลายฉบับ และได้ให้ผู้แทนของหน่วยราชการมาชี้แจงด้วยวาจา เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน องค์การค้ำของคุรุสภา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมวิชาการ และผู้แทนจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม มาชี้แจงด้วย

ปัญหาที่ผู้ร้องขอให้วินิจฉัยมีหลายกรณีจำต้องแยกพิจารณาในเบื้องต้นเสียก่อนว่า ถ้าสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเพราะขาดคุณสมบัติจะมีผลตามที่ผู้ร้องขอให้วินิจฉัยดังต่อไปนี้หรือไม่

๑. ผู้ถูกร้องจะต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๖ หรือไม่

๒. ผู้ถูกร้องจะต้องรับผิดชอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ หรือไม่

๓. ผู้ถูกร้องจะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) โดยการอ้างว่าเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้ ได้หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๖ ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเกี่ยวกับการสิ้นสุดของสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๑๑๘ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๓๓ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๑๐) สำหรับกรณีนี้เป็นการวินิจฉัยตาม (๔) เรื่องคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๓) หากขาด

คุณสมบัติผลจะเกิดตามมาตรา ๕๗ กล่าวคือ สมาชิกภาพจะต้องสิ้นสุดในวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และถ้าสมาชิกผู้นั้นได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ให้คืนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น ที่ผู้นั้นได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งนั้นด้วย จะเห็นได้ว่าการขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต้องคืนเงินต่างๆ นั้นจะต้องเป็นกรณีฝ่าฝืนกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน นี้เท่านั้น ดังนั้น จึงเห็นว่าตามปัญหาข้อ ๑ ว่าจะต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๖ เห็นว่าจะนำ มาใช้ไม่ได้เพราะเป็นกฎหมายคนละฉบับกัน ทั้งกฎหมายดังกล่าวก็ได้ถูกยกเลิกไปแล้วด้วย นอกจากนี้ จะให้คืนเงินหรือประโยชน์ใดๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ ก็ไม่ได้ เพราะไม่ได้ฝ่าฝืนกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ตามปัญหาข้อ ๒ ด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตามปัญหาตามข้อ ๑ และข้อ ๒ นี้เป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภาจะเป็นผู้พิจารณา และดำเนินการตามรัฐธรรมนูญมิใช่อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้ ส่วนปัญหาข้อ ๓ นั้นรัฐธรรมนูญให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้เฉพาะว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดหรือไม่เท่านั้น และถ้าต้องสิ้นสุดให้มีผลนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยถึงสถานะการเป็นสมาชิกย้อนหลังไปนั้นเห็นว่าเป็นการใช้อำนาจเกินกว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และจะพิจารณาวินิจฉัยว่าจะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุเคยดำรง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วได้หรือไม่ ก็ไม่ได้เพราะปัญหายังไม่เกิดขึ้นทั้งเป็นอำนาจของคณะกรรมการ การเลือกตั้งจะเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยว่าจะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ จึงเห็นว่าตามปัญหาข้อ ๓ นี้ ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจที่จะวินิจฉัยได้

คงมีปัญหาคงที่จะต้องพิจารณาคือไปว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจวินิจฉัยในประเด็นว่าผู้ถูกร้อง ขาดคุณสมบัติเพราะไม่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามคำร้อง ได้หรือไม่ ตามข้อเท็จจริงได้ความว่าผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราช บัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้ถูกยกเลิกไปแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้ปัจจุบัน มาตรา ๓๑๕ วรรคสอง บัญญัติให้สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญคงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้อยู่ต่อไปจนครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือยุบสภา หรือเมื่อสมาชิกภาพ สิ้นสุดลงตาม มาตรา ๓๒๓ ในกรณีไม่สามารถพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญให้ถือว่า เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ และตามมาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ บัญญัติมิให้นำมาตรา ๑๐๗ (๓) เกี่ยวกับคุณสมบัติวุฒิการศึกษามาใช้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว จึงทำให้เกิดปัญหาว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๖ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยสมาชิกภาพของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๓๓ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๑๐) โดยเฉพาะ มาตรา ๑๑๘ (๔) ได้โยงไปถึงมาตรา ๑๐๗ (๓) ซึ่งบัญญัติว่า “มาตรา ๑๐๗ บุคคลผู้มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑๓๑

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าเว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา

๑๓๑”

เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ บัญญัติมิให้นำมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้เช่นนี้ จะพิจารณาว่าได้บัญญัติเพื่อคุ้มครองเฉพาะผู้ที่กฎหมายอื่นรับรองว่าไม่ต้องมีคุณสมบัติปริญญาตรีเท่านั้น แต่ไม่คุ้มครองผู้ที่กฎหมายบัญญัติว่าต้องมีคุณสมบัติปริญญาตรีหาได้ไม่เพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติ ชัดแจ้งเช่นนั้น ทั้งยังเห็นได้ว่ามาตรา ๑๐๗ (๓) มุ่งเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรและได้รับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ จึงไม่ได้คำนึงว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นอยู่แล้วจะมีความถูกต้องหรือมีที่มาอย่างไร กรณีนี้เห็นว่ายังมีปัญหาและ จำเป็นจะต้องวินิจฉัยต่อไป

โดยเฉพาะในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของผู้ถูกร้องก็ยังมีปัญหาอีกเช่นกัน ตามที่ผู้ร้อง นำเสนอเป็นเอกสารและความเห็น มีเอกสารต่างๆ จากหน่วยราชการหลายหน่วยรวมตลอดทั้งคำชี้แจง ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการที่ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าใบ รบ. ปวท. เลขที่ สช^ก ๐๑๒๔๓๐ ที่โรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจออกให้ไม่ถูกต้อง ผู้ถูกร้องไม่มีรายชื่อในบัญชีผู้สำเร็จการศึกษา บัญชีนักเรียน หรือหลักฐานต่างๆ ชัดแย้งกันเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นข้อพิรุธสื่อถึงความไม่ถูกต้องก็ตาม แต่ยังไม่มีการเปรียบเทียบหรือกฎเกณฑ์ใดระบุไว้ว่าถ้าหากไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในตอนที่เข้าศึกษาต่อ

แล้วจะทำให้วุฒิกการศึกษาที่ผู้ร้องได้รับในระดับที่สูงกว่าต้องเสียไปไม่ว่ากรณีใด เรื่องนี้มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้แจ้งว่าผู้ถูกร้องได้เข้าศึกษาจริง และมีผู้แทนมาชี้แจงว่า ได้ทำการตรวจสอบไปยังสถานศึกษาเดิมแล้วได้รับแจ้งว่าผู้ถูกร้องสำเร็จหลักสูตร ปวท. จริง และทางมหาวิทยาลัยก็ยืนยันว่าได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมในระดับปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์จริง โดยยังไม่ได้เพิกถอน หรือยกเลิก ทั้งไม่มีหน่วยงานหรือสถาบันใดที่มีหน้าที่กำกับดูแลมาชี้แจงหรือนำสืบให้ปรากฏต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าวุฒิกการศึกษา ระดับปริญญาตรีที่ผู้ถูกร้องได้รับและนำไปแสดงในการสมัครรับเลือกตั้งนั้นเป็นโมฆะหรือไม่ถูกต้อง หรือไม่สมบูรณ์อย่างไร พิจารณาแล้วศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยแต่เพียงว่าเมื่อวุฒิกศึกษาก่อนเข้ารับ การศึกษาไม่ถูกต้องแล้วทำให้วุฒิกศึกษาปริญญาบัตรที่ผู้ถูกร้องได้รับไปต้องเสียไปด้วยนั้น น่าจะไม่ ถูกต้องเพราะยังมีข้อเท็จจริงไม่เพียงพอ เว้นแต่มีการเพิกถอน ยกเลิก หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับ ดูแลมาชี้ขาดว่าวุฒิกการศึกษาปริญญาบัตรที่ผู้ถูกร้องได้รับนั้นไม่ถูกต้องและมีการคัดค้านหรือโต้แย้ง เกิดขึ้นจึงจะอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยในข้อเท็จจริงเฉพาะความถูกต้องของปริญญาบัตร ในกรณีดังกล่าวนี้ได้ เห็นว่าแม้แต่ในข้อเท็จจริงก็ยังมีปัญหาอยู่เพราะพยานหลักฐานในสำนวนยังไม่เพียงพอ ที่จะวินิจฉัยในประเด็นนี้ได้

ในระหว่างการพิจารณาเพื่อวินิจฉัยเรื่องนี้ มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นใบลาออกต่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากมีข้อพิพาทกับ นายเชาวน์ สายเชื้อ ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็น คดีอาญาต่อศาลอาญา เพื่อมิให้กระทบกระเทือนต่อสถาบันสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องจึงขอลาออกจาก การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ เมื่อได้ความเช่นนี้ถือได้ว่าสมาชิกภาพ การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องต้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๓) จึงไม่จำเป็นที่จะต้อง วินิจฉัยว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๔) หรือไม่อีก โดยเหตุที่สมาชิกภาพของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงก่อนการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เพราะถ้าเห็นว่าขาดคุณสมบัติก็จะมีผลเมื่อมีคำวินิจฉัย ซึ่งเป็นเวลาหลังจากที่สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดแล้ว นอกจากนี้จะนำเอาผลของคำวินิจฉัยดังกล่าว ไปดำเนินการในกรณีเรียกเงินตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นคืนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ ก็ไม่ได้ ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยข้างต้นแล้ว หรือหากจะไปดำเนินการเอาความผิดตามพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็ไม่ได้เช่นกันเพราะกฎหมายดังกล่าวได้ถูก ยกเลิกไปแล้ว จึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นและไม่มีความจำเป็นที่จะต้องวินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจ วินิจฉัยการขาดคุณสมบัติของผู้ถูกร้องหรือไม่ หรือวุฒิกการศึกษาปริญญาตรีของผู้ถูกร้องถูกต้อง หรือ เสียไปหรือไม่อีกต่อไป

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงให้จำหน่ายสำหรับประเด็นปัญหาว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องขาดคุณสมบัติหรือไม่ และวุฒิการศึกษาปริญญาตรีของผู้ถูกร้องถูกต้องหรือไม่ ส่วนประเด็นอื่นให้ยกคำร้อง

พลโท จุล อติเรก
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ